

Międzynarodowa działalność Krajowej Rady Sądownictwa (styczeń- lipiec 2008 roku)

Rafał Michalczewski

Krajowa Rada Sądownictwa od lat stara się utrzymywać i stale poszerzać międzynarodowe kontakty z odpowiednikami Rady w Europie i na świecie. Ta sfera działalności Rady jest szczególnie ważna z punktu widzenia wymiany poglądów i doświadczeń. Pierwsze półrocze 2008 r. obfitowało w spotkania zarówno dwu-, jak i wielostronne, a poprzez liczne wizyty i wyjazdy zagraniczne, Rada intensywnie rozwijała współpracę międzynarodową ze znanymi i nowymi instytucjami.

Jednym z ważnych źródeł kontaktów jest program wymiany kadr wymiaru sprawiedliwości, w którym Krajowa Rada Sądownictwa bierze udział za pośrednictwem Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa (ENCJ), skupiając się na części dotyczącej wymiany członków rad sądownictwa, organizowanej przez Europejską Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości (EJTN). Program wymiany obejmuje m.in. spotkania i wykłady dotyczące struktury sądownictwa, systemu szkolenia sędziów, odpowiedzialności sędziowskiej oraz funkcjonowania Rad i ich obsługi administracyjnej. W 2008 roku Rada kontynuowała uczestnictwo w nim, tym razem nie tylko wysyłając, ale i przyjmując delegatów.

W ramach uczestnictwa KRS w tym programie do Polski przybędą przedstawiciele rad sądownictwa Hiszpanii i Holandii, a członkowie Krajowej Rady Sądownictwa udadzą się z wizytą do Wyższej Rady Sądownictwa Belgii oraz do Szkocji.

Poza działaniami prowadzonymi w ramach ENCJ bądź za jej pośrednictwem, członkowie Rady współpracowali z licznymi innymi organizacjami międzynarodowymi związanymi z szeroko rozumianym wymiarem sprawiedliwości. Uczestniczyli w spotkaniach i konferencjach międzynarodowych, w których mogli zapoznać się z dorobkiem prawnym państw członkowskich Unii Europejskiej i innych państw.

Bardzo aktywna jest współpraca Krajowej Rady Sądownictwa z Radą Europy i działającą pod jej egidą Radą Konsultacyjną Sędziów Europejskich. KRS brała udział w przygotowywaniu (poprzez zgłaszanie uwag i korekt) Opinii nr 10 (2007) CCJE z 23 listopada 2007 r. na temat „Rada Sądownictwa w służbie społeczeństwa”. W dokumencie tym jest położony wyraźny nacisk na tworzenie gwarancji niezależności wymiaru sprawiedliwości poprzez umacnianie pozycji Rad Sądownictwa.

Obszarem zainteresowania Rady Europy i CCJE są również kwestie związane z zagrożeniami niezawisłości sędziów i niezależności sądów w kontekście finansowania sądów oraz powołań sędziowskich. W tym celu do KRS przesłano specjalny kwestionariusz dotyczący organizacji sądów. Rada Europy szczególnie mocno zwróciła uwagę na odmowę powołania 9 osób na stanowiska sędziowskie. Za pośrednictwem CCJE zwrócono się więc do Krajowej Rady Sądownictwa o opinię w tej sprawie, którą przedstawiła pani sędzia Irena Piotrowska członek KRS, polski reprezentant przy Konsultacyjnej Radzie Sędziów Europejskich.

KRS bierze obecnie także aktywny udział w pracach nad nową wersją Rekomendacji Komitetu Ministrów RE [nr (94)12] w sprawie niezawisłości, efektywności i roli sędziów.

W dniu 30 maja 2008 r. w siedzibie KRS odbyło się spotkanie z przedstawicielami Rady Europy Komisarzem Praw Człowieka Thomasem Hammarbergiem oraz panią Sirpa Rautio. Głównym obszarem zainteresowania Komisarza były kwestie istniejących i potencjalnych zagrożeń w sferze niezależności sądownictwa. Omówiono także sytuację prawną i materialną polskich sądów w świetle Opinii Nr 10 (2007) Rady Europy. Wyrażono chęć podtrzymania i rozwijania współpracy między KRS a Radą Europy.

W pierwszej połowie 2008 r. Krajowa Rada Sądownictwa gościła również delegacje zagranicznych Rad Sądownictwa. W dniach 15-16 kwietnia 2008 r. na zaproszenie Krajowej Rady Sądownictwa przebywała w Polsce z oficjalną wizytą czteroosobowa delegacja Wyższej Rady Sądownictwa Królestwa Belgii. W jej skład weszli: pan Jacques Hamaide, Członek Stałego Biura i Przewodniczący Francuskojęzycznej Komisji Nominacji i Powołań, pani Christiane Malmendier, Członek Stałego Biura i Przewodnicząca Francuskojęzycznej Komisji Doradczej i Śledczej, pan Jean-Luc Cottyn, Członek Stałego Biura i Przewodniczący Holenderskojęzycznej Komisji Nominacji i Powołań oraz pan Jean-Marie Siscot, Administrator w Wyższej Radzie Sądownictwa. Gościom przedstawiono skład, kompetencje i działania Rady, odbyli również wizyty w Ministerstwie Sprawiedliwości, Sądzie Najwyższym i Trybunale Konstytucyjnym, gdzie przysłuchiwali się odczytaniu wyroku w sprawie skargi złożonej przez KRS.

W dniach 8 – 10 maja przebywała w Polsce z oficjalną wizytą trzyosobowa delegacja Irlandzkiej Rady Służb Sądowych w składzie: Pan Joseph Finnegan, Sędzia Sądu Najwyższego, Pan George Birmingham, Sędzia Sądu Wyższego i Pan Noel Rubotham, Dyrektor Wydziału Reform i Rozwoju Służb Sądowych Irlandii. Wizyta była okazją do nawiązania bliższych obustronnych kontaktów między sądownictwem obu krajów oraz do

zidentyfikowania różnic i podobieństw między kontynentalnym a anglosaskim systemem prawnym, jak również perspektyw ich zblżenia. Goście, oprócz wizyty w siedzibie Rady odbyli również spotkania z Prezesem Trybunału Konstytucyjnego Jerzym Stępnem, Prezesem Naczelnego Sądu Administracyjnego prof. dr hab. Januszem Trzcińskim, Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego prof. dr hab. Lechem Gardockim oraz wiceministrem sprawiedliwości Łukaszem Rędziniakiem.

Współpraca z innymi Radami nie ogranicza się do wizyt na wysokim szczeblu. Ma ona również wymiar codzienny – Krajowa Rada Sądownictwa prowadzi wymianę doświadczeń przede wszystkim na temat organizacji i reformy systemu sądownictwa z Radami państw z całej Europy. Szczególnie wiele pytań na ten temat otrzymuje od państw reformujących ustrój sądownictwa, jak Rumunia, Turcja czy Litwa. Tam też kieruje odpowiedzi przygotowane przez Biuro Rady.

W 2008 r. Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa przyjmował w siedzibie Rady liczne delegacje zagraniczne. Wizyty te sprzyjały wymianie doświadczeń, informacji oraz poglądów na temat najważniejszych problemów wymiaru sprawiedliwości.

W dniu 9 maja 2008 r. miało miejsce spotkanie członków KRS z 12 - osobową delegacją przedstawicieli Państwowej Administracji Sądowniczej z Ukrainy przebywających w Polsce na zaproszenie Kolegium Europy Wschodniej im. J. Nowaka - Jeziorańskiego. Ze strony polskiej udział wzięli: Przewodniczący KRS sędzia Stanisław Dąbrowski, Wiceprzewodniczący Rady sędzia Roman Kęska, szef Biura KRS sędzia Irena Piotrowska i sędzia Barbara Godlewska-Michalak, jak również pracownicy Wydziału Współpracy Międzynarodowej Biura KRS. Gości z Ukrainy interesowała w szczególności struktura organizacyjna Rady, procedury powoływania jej członków, ustalanie budżetu dla Rady i całego wymiaru sprawiedliwości, a także podstawy prawne oraz organizacja i codzienne funkcjonowanie Biura KRS.

W dniu 4 czerwca 2008 r. w sali posiedzeń KRS odbyło się spotkanie z przebywającą na zaproszenie Sądu Okręgowego w Tarnowie sześciuosobową delegacją Sądu Okręgowego w Veszprém na Węgrzech. W spotkaniu uczestniczyli: sędzia dr Janos Mezödi (wiceprezes sądu), sędzia dr Gabor Varga oraz reprezentujący SO w Tarnowie: prezes Jacek Satko i sędzia Andrzej Bosak. Krajową Radę Sądownictwa reprezentowali Wiceprzewodniczący Roman Kęska, sędzia Irena Piotrowska oraz sędzia Barbara Godlewska – Michalak, a także pracownicy Wydziału Współpracy Międzynarodowej Biura KRS. Wizyta była okazją do

przedstawienia aktualnej sytuacji wymiaru sprawiedliwości w obu krajach. Poruszono kwestię powołań sędziowskich w Polsce oraz wyboru nowego przewodniczącego Węgierskiej Rady Sądownictwa.

W dniu 12 czerwca 2008 r. w siedzibie Rady odbyło się spotkanie Przewodniczącego KRS sędziego Stanisława Dąbrowskiego z przedstawicielami Rady Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy (CCBE) oraz Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawników (IBA), panem Johnem Fish'em i panem Wilburem Glahn'em. Głównym tematem rozmowy było omówienie przygotowanego przez obie organizacje dokumentu przedstawiającego zagrożenia dla polskiego wymiaru sprawiedliwości, ze szczególnym uwzględnieniem odmowy powołania przez Prezydenta RP przedstawionych przez Krajową Radę Sądownictwa kandydatur na stanowiska sędziowskie.

W dniu 16 lipca 2008 r. przybyła do siedziby KRS przebywająca w Polsce na zaproszenie Ministerstwa Sprawiedliwości oficjalna 18-osobowa delegacja przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości Turcji pod przewodnictwem pana Sadi Güven, podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Turcji. W jej skład weszli również: Çetin Zöngür, Członek Wysokiej Rady Sędziów i Prokuratorów, Musa Tekin, Członek Wysokiej Rady Sędziów i Prokuratorów, Coşkun Koçak, Szef Wydziału w XIX Departamencie Prawnym Sądu Kasacyjnego, Niyazi Güney, Dyrektor Generalny ds. Legislacyjno-Prawnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, Ibrahim Okur, Dyrektor Generalny w Zarządzie Głównym ds. Osobowych Ministerstwa Sprawiedliwości, Hüseyin Yildirim, Przewodniczący Rady Rozwoju Strategicznego w Ministerstwie Sprawiedliwości, Akin Çakin, zastępca Dyrektora Generalnego ds. Legislacyjno-Prawnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, Neslihan Ekinci, Naczelnik Wydziału w Zarządzie Głównym ds. Osobowych Ministerstwa Sprawiedliwości, Nurdan Okur, Sędzia Sprawozdawca w Trybunale Konstytucyjnym, Mehmet Çalışır, Sędzia, Rada Rozwoju Strategicznego, Ministerstwo Sprawiedliwości, Musa Nihat Turan, Członek XI Departamentu Prawnego Rady Stanu, Larry Taman, Konsultant Międzynarodowy UNDP, Yavuz Atar, Konsultant Krajowy UNDP, Leyla Şen, Kierownik Programu UNDP oraz Seher Alacaci, Członek Projektu UNDP.

Krajową Radę Sądownictwa reprezentowali: Wiceprzewodniczący Rady sędzia Ryszard Pęk, Wiceprzewodniczący Rady sędzia Roman Kęska, Szef Biura KRS sędzia Irena Piotrowska, sędzia Barbara Godlewska – Michalak, sędzia Ewa Chałubińska, sędzia Beata Morawiec, jak również pracownicy Wydziału Współpracy Międzynarodowej Biura KRS.

Tematami rozmowy z gośćmi z Turcji były: struktura organizacyjna Rady i jej Biura, procedury powołań i awansów sędziowskich, budżet Rady, spory kompetencyjne pomiędzy organami władzy wykonawczej i sądowniczej oraz zagadnienia zmian prawnych związanych ze wstąpieniem do Unii Europejskiej.

W 2008 r. członkowie Krajowej Rady Sądownictwa brali również udział w wielu konferencjach, zjazdach i seminariach, które miały miejsce w kraju i za granicą. Udział w nich pozwolił zapoznać się z dorobkiem prawnym zarówno państw członkowskich Unii Europejskiej, jak i pozostających poza jej strukturami.

W dniach 28 maja - 3 czerwca 2008 r. odbywała się w Murcji i Luksemburgu XIV edycja Kursu Stosowania Prawa Wspólnotowego w Sądownictwie. Rada desygnowała do udziału w konferencji Wiceprzewodniczącego Rady pana sędziego Romana Kęskę. Zajmowano się na niej prawem europejskim oraz jego zastosowaniem w konkretnych postępowaniach sądowych.

W dniach 5 - 6 czerwca w Madrycie miało miejsce, organizowane przez Naczelną Radę Sądownictwa Hiszpanii, seminarium poświęcone sposobom funkcjonowania systemów wizytacji i kontroli działalności organizacji sądowniczych na terenie Unii Europejskiej. Krajową Radę Sądownictwa reprezentował Wiceprzewodniczący KRS sędzia Ryszard Pęk, który wygłosił wykład na temat systemu nadzoru i wizytacji sądów w Polsce.

W dniach 8-10 czerwca w Luksemburgu odbywało się seminarium sędziów z krajów Unii Europejskich organizowane przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. KRS reprezentowali: pani sędzia Krystyna Mielczarek, pani sędzia Barbara Godlewska-Michalak, pani sędzia Ewa Barnaszewska oraz pan sędzia Jarema Sawiński.

**Udział Krajowej Rady Sądownictwa w pracach
Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa (ENCJ) w 2008 roku**

Karolina Janson-Ernert

Współpraca KRS w ramach Sieci ENCJ koncentrowała się na:

- 1) nadaniu Sieci ENCJ osobowości prawnej i utworzeniu Biura Stałego Sieci,
 - 2) uczestnictwie w spotkaniach Zgromadzenia Ogólnego i Komitetu Sterującego Sieci ENCJ,
 - 3) koordynacji prac i uczestnictwie w pracach grup roboczych Sieci ENCJ.
-
- 1) W 2008 r. nastąpiło ukoronowanie zapoczątkowanego w 2007 r. procesu tworzenia Biura Stałego Sieci ENCJ, będącego efektem uzyskania 22 listopada 2007 r. osobowości prawnej przez ENCJ. W tworzeniu regulacji dotyczących funkcjonowania Biura Stałego, w ramach spotkań Komitetu Przygotowawczego (*Drafting Committees*) uczestniczył członek KRS, pani sędzia Teresa Flemming-Kulesza. Owocem prac Komitetu Przygotowawczego było wypracowanie statutu Biura Stałego obejmującego *Regulamin wewnętrzny, Regulamin finansowy* oraz *Plan dobrze działającego Biura Stałego*.
Komitet Przygotowawczy działał zgodnie z następującym planem: 30 listopada 2007 r. - Sekretariat oraz Prezydencja złożyły propozycje dotyczące finansowych i wewnętrznych regulacji funkcjonowania Biura Stałego; 28 stycznia 2008 r. w Brukseli Komitet Przygotowawczy pracował nad tymi propozycjami, wzięła w nich udział pani sędzia Teresa Flemming-Kulesza; 8 lutego 2008 r. - propozycje przekazano Komitetowi Sterującemu; 14-15 lutego 2008 r. - spotkanie Komitetu Sterującego w Londynie, uczestniczyły w nim: pani sędzia Teresa Flemming-Kulesza oraz pani sędzia Irena Piotrowska, (dyskusja dotyczyła zaproponowanych regulacji i funkcjonowania Biura); marzec-kwiecień 2008 r. - przyjęcie przez członków regulacji finansowych i wewnętrznych oraz sposobu organizacji Biura; wrzesień 2008 r. - otwarcie Biura Stałego ENCJ w Brukseli.
 - 2) Krajowa Rada Sądownictwa jako członek Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa (uzyskanie członkowstwa przez KRS miało miejsce w 2004 r.) regularnie bierze udział w odbywających

się raz do roku spotkaniach Zgromadzenia Ogólnego oraz odbywających się kilka razy do roku spotkaniach Komitetu Sterującego ENCJ, który składa się z 8 członków - przedstawicieli Krajowych Rad Sądownictwa. Tegoroczne spotkanie Komitetu Sterującego, którego gospodarzem była Rada Sądownictwa Anglii i Walii odbyło się w Londynie w dniach 14-15 lutego z udziałem członków Krajowej Rady Sądownictwa: pani sędzi Teresy Flemming-Kuleszy oraz pani sędzi Ireny Piotrowskiej. Podczas obrad skupiono się na kwestiach związanych z utworzeniem Biura Stałego ENCJ, sprawach finansowych, w tym wysokości składki. Kolejnym ważnym punktem było przygotowanie tematyki przyszłorocznego Zgromadzenia Ogólnego. Stwierdzono, iż motywem przewodnim powinna stać się *Transparentność* w szerokim rozumieniu tego słowa.

W maju 2008 r. członkowie ENCJ zgłosili kandydatury na stanowisko Przewodniczącego oraz członków Komitetu Sterującego. Wybory do tych organów przeprowadzono w Budapeszcie podczas VI Zgromadzenia Ogólnego w dniach 22-23 maja 2008 r. Tuż przed rozpoczęciem Zgromadzenia, 21 maja, odbyło się spotkanie Komitetu Sterującego. Na Przewodniczącego ENCJ został wybrany Lord John Thomas, a do Komitetu Sterującego weszły: Węgry (86 głosów), Polska (82 głosy), Belgia (78 głosów), Hiszpania (78 głosów), Francja (71 głosów), Holandia (71 głosów), Dania (69 głosów), Włochy (65 głosów). Pozostali członkowie ENCJ znaleźli się poza składem Komitetu Sterującego. Tematem przewodnim Zgromadzenia była *Samorządność sądownictwa*, podsumowano także działalność grup roboczych ENCJ i zaplanowano ich prace na następny rok (postanowiono kontynuować prace w dotychczasowych grupach roboczych kładąc nacisk na aspekt transparentności). Omawiano również szczegóły funkcjonowania Biura Stałego.

W Zgromadzeniu Ogólnym wzięli udział: Przewodniczący KRS, pan sędzia Stanisław Dąbrowski, Wiceprzewodniczący KRS, pan sędzia Ryszard Pęk, członkowie KRS: pani sędzia Teresa Flemming-Kulesza oraz pani sędzia Irena Piotrowska.

W dniach 6-7 lipca 2008 r. w Londynie odbyło się posiedzenie Komitetu Sterującego, w którym uczestniczyli pani sędzia Teresa Flemming-Kulesza oraz pan sędzia Ryszard Pęk. Podczas spotkania omówiono sprawy Biura Stałego i wybrano członków Rady Wykonawczej (*Executive Board*), która sprawuje pieczęć nad prawidłowym funkcjonowaniem Biura Stałego,

jest odpowiedzialna za funkcjonowanie Sieci między posiedzeniami Komitetu Sterującego oraz przedkłada propozycje działań Komitetu.

W skład Rady Wykonawczej wchodzi: Przewodniczący ENCJ oraz trzy osoby imiennie wyznaczone przez Komitet Sterujący spośród swoich członków. I tak na spotkaniu Komitetu Sterującego w dniu 7 lipca 2008 r., poza Przewodniczącym ENCJ Johnem Thomasem, do Rady Wykonawczej powołano: panią Gracieuse Lacoste (Francja), panią Teresę Flemming-Kuleszę (Polska) oraz pana Javier Laorden (Hiszpania). Przygotowano również harmonogram kolejnych spotkań Komitetu Sterującego oraz Rady Wykonawczej. Jedno z nich, zaplanowane na marzec 2009 roku, odbędzie się w Warszawie, pozostałe w Brukseli i Walencji, zaś Zgromadzenie Ogólne ENCJ w 2009 roku zostanie zwołane w Bukareszcie.

- 3) W 2008 roku Krajowa Rada Sądownictwa ściśle współpracowała z członkami Sieci ENCJ w ramach grup roboczych: *Odpowiedzialność sędziów*, *Sądownictwo karne w UE*, *Wzajemne Zaufanie* oraz *Zaufanie Publiczne*. Koordynację prac tej ostatniej grupy powierzono Polsce. 21 stycznia i 14 kwietnia 2008 r. odbyły się w Warszawie dwa spotkania grupy *Zaufanie Publiczne*. Ich organizacją i koordynacją zajmowała się pani sędzia Irena Piotrowska wraz z panią sędzią Barbarą Godlewską-Michalak.

Grupa robocza *Odpowiedzialność sędziów* obradowała 28 stycznia 2008 r. w Paryżu oraz 17 marca 2008 r. w Rzymie. Spotkania grupy *Sądownictwo karne w UE* odbyły się 14 marca 2008 r. w Rzymie oraz 26 września 2008 r. w Londynie, zaś grupy *Wzajemne zaufanie* 11 kwietnia 2008 r. We wszystkich tych spotkaniach Polskę reprezentował Wiceprzewodniczący KRS, pan sędzia Ryszard Pęk. Tematem, który przewijał się w pracach grup roboczych była transparentność i jej różne aspekty: jawność postępowania, zaufanie, odpowiedzialność sędziów. Została też ujawniona konieczność głębszej refleksji nad *self-governance* (*uniezależnieniem Rad Sądownictwa od rządów*) i tematom tym będzie poświęcone następne spotkanie Zgromadzenia Ogólnego.

Wielopłaszczyznowa współpraca w ramach Sieci ENCJ zwróciła uwagę na potrzebę usprawniania strony internetowej Sieci. W dniu 8 maja 2008 r. w San Sebastian odbyło się szkolenie seminaryjne zorganizowane przez Komitet Stały ds. strony internetowej ENCJ

(Standing Committee). Uczestniczył w nim pan Konrad Dąbrowski, Dyrektor Wydziału Współpracy Międzynarodowej Biura KRS.